

Teresa Modzelewska,, Joanna Andrzejuk – nauczyciele bibliotekarze Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku, Filii w Bielsku Podlaskim

WARSZTATY METODYCZNE.

Edukacja regionalna - podróże po literaturze i kulturze regionu (z elementami zwyczajów wielkanocnych)

*„Jak kwiaty są ozdobą ziemi i roślin,
tak mowa i obyczaje są ozdobą naszego życia,
są one spuścizną wieków”*
Zygmunt Gloger

Prowadzenie: Teresa Modzelewska, Joanna Andrzejuk, Alina Dębowska – etnograf z Muzeum w Bielsku Podlaskim

Uczestnicy: nauczyciele bibliotekarze i inni zainteresowani nauczyciele szkół powiatu bielskiego

Czas trwania: 4 godziny

Temat warsztatów: Edukacja regionalna – podróże po literaturze i kulturze regionu (z elementami zwyczajów wielkanocnych). Spotkaniu nadano charakter podróży po Podlasiu. Warsztatom towarzyszyła wystawa „Podlasie – kraina wielu kultur”.

Cel główny:

Prezentacja różnych form i metod pracy w ramach realizacji ścieżki „Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie”.

Cele szczegółowe:

Uczestnik warsztatów:

- ✓ zna podstawę programową ścieżki „Edukacja regionalna...” dla poszczególnych etapów edukacyjnych,
- ✓ zna założenia Narodowej Strategii Polski dla Europejskiego Dialogu Międzykulturowego (ERDM),
- ✓ wie, jakie projekty są realizowane w ramach ERDM w województwie podlaskim,
- ✓ rozumie bogactwo wynikające z wielokulturowości Podlasia,
- ✓ rozumie potrzebę kształtowania postaw otwartości i tolerancji,
- ✓ potrafi wykonać tradycyjne ozdoby wielkanocne.

Metody:

- ✓ integracyjne,
- ✓ dyskusyjne,
- ✓ pracy we współpracy,
- ✓ ewaluacyjne,
- ✓ pogadanka,
- ✓ ekspozycja,
- ✓ pokaz z instruktążem

Formy:

- ✓ audytoryjne i aktywizujące,
- ✓ indywidualne i grupowe,
- ✓ rozrywkowe (zabawa ruchowa)

Środki dydaktyczne: paszporty, wizytówki, „plan podróży” - karta pracy, bibuła, druty, klej, nożyczki, papier A4, papiery kolorowe, wycinanki, flamastry, kredki ołówkowe, kredki świecowe, arkusz papieru szarego, opowiadanie M. Hajduka „Duch Puszczy”.

Przebieg spotkania:

1. Metody wstępne:

- wyrobienie paszportu,
- wizytówki z imieniem,
- odprawa paszportowa.

2. Przywitanie w konwencji i przedstawienie planu podróży. Wręczenie każdemu uczestnikowi warsztatów planu podróży (karty pracy).

3. Kontrakt – omówienie zasad zawierania kontraktu.

4. Część główna:

- omówienie podstawy programowej ścieżki edukacyjnej „Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie” dla poszczególnych etapów edukacyjnych,
- omówienie zwyczajów i tradycji kultywowanych na Podlasiu, związanych z okresem wiosennym, w tym także omówienie tradycji i symboli wielkanocnych – etnograf z Muzeum Podlaskiego, Oddział w Bielsku Podlaskim – Alina Dębowska
- krótka prezentacja warsztatów artystycznych poświęconych sztuce ludowej „Mentorzy Kultury Regionalnej”,
- wykonanie kwiatów z bibuły do ozdoby palm wielkanocnych,
- zabawa ruchowa „Miała baba koguta”,
- spotkanie z literaturą regionalną – opowiadanie M. Hajduka „Duch Puszczy” – prezentacja metod pracy z tekstem literackim,
- wykonanie „pocztówki z podróży” – skojarzenia związane z Podlasiem,
- prezentacja i omówienie wykonanych prac.

5. Ewaluacja zajęć:

- rozmowa w kręgu.

KARTA PRACY

Plan podróży po regionie

Warsztaty metodyczne: Edukacja regionalna – podróże po literaturze i kulturze regionalnej (z elementami zwyczajów wielkanocnych) CEN Filia Bielsk Podlaski

Przewodnicy: Teresa Modzelewska
Alina Dębowska
Joanna Andrzejuk

1. Metody wstępne:

- wyrobienie paszportu,
- wizytówki z imieniem,
- odprawa paszportowa.

2. Przywitanie w konwencji i przedstawienie planu podróży.

3. Kontrakt – omówienie zasad zawierania kontraktu.

Zasady zawierania kontraktu:

- ✓ Kontrakt jest negocjowany
- ✓ Zawiera proste sformułowania
- ✓ Nie zawiera sankcji i gróźb
- ✓ Daje szansę, gdy coś nie wyjdzie
- ✓ Jest widoczny
- ✓ Bywa aktualizowany
- ✓ Nie zawiera wskazań do konkretnych osób
- ✓ Jest realny

Umowy z dziećmi uzmysławiają im, że:

- ✓ Potrafią
- ✓ Ich słowo coś znaczy
- ✓ Są odpowiedzialne
- ✓ Nie można się wykręcać
- ✓ Wierysz w nie
- ✓ Ich poczucie wartości się liczy

Przykładowe sformułowania:

- ✓ Nie wyrażamy oceny, krytyki
- ✓ Nie rywalizujemy
- ✓ Mówimy sobie po imieniu
- ✓ Decydujemy o własnej aktywności
- ✓ Słuchamy uważnie
- ✓ Mamy prawo wyrażać swoje uczucia i poglądy

4. Część główna:

- omówienie podstawy programowej ścieżki edukacyjnej „Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie” dla poszczególnych etapów edukacyjnych,

- omówienie zwyczajów i tradycji kultywowanych na Podlasiu, związanych z okresem wiosennym,
- omówienie tradycji i symboli wielkanocnych,
- krótka prezentacja warsztatów artystycznych poświęconych sztuce ludowej „Mentorzy Kultury Regionalnej”,
- wykonanie kwiatów z bibuły,
- zabawa ruchowa „Miała baba koguta”,
- spotkanie z literaturą regionalną – opowiadanie M. Hajduka „O duchu Puszczy Białowieskiej” - prezentacja metody pracy z tekstem literackim,
- wykonanie pocztówki z podróży – skojarzenia związane z Podlasiem.
- prezentacja i omówienie wykonanych prac.

5. Ewaluacja zajęć:

- rozmowa w kręgu.

PODSTAWA PROGRAMOWA

Szkoła Podstawowa

Cele edukacyjne

1. Poznanie najbliższego środowiska i specyfiki swojego regionu.
2. Rozwijanie wartości rodzinnych związanych z wartościami kulturowymi wspólnoty lokalnej.
3. Rozwój postaw patriotycznych związanych z tożsamością kultury regionalnej.

Zadania szkoły

1. Umożliwianie poznania regionu i jego kultury.
2. Wprowadzenie w życie kulturalne wspólnoty lokalnej.
3. Kształtowanie tożsamości narodowej w aspekcie tożsamości regionalnej.

Treści nauczania

1. Najbliższe otoczenie domu rodzinnego, sąsiedztwa i szkoły.
2. Ogólna charakterystyka geograficzna i kulturowa regionu oraz jego podstawowe nazewnictwo; główne symbole regionalne.
3. Język regionu, gwara, nazewnictwo.
4. Elementy historii regionu i ich związki z historią i tradycją własnej rodziny.
5. Lokalne i regionalne tradycje, święta, obyczaje i zwyczaje.
6. Miejscowe podania, przysłowia, muzyka, architektura, plastyka, tradycyjne rzemiosło, sztuka ludowa i folklor.
7. Sylwetki osób zasłużonych dla środowiska lokalnego, regionu i kraju.

Osiągnięcia

1. Odczytywanie znaków łączących tradycję rodzinną z tradycjami regionu.
2. Dostrzeganie wpływu wartości związanych z kulturą regionu na życie poszczególnych ludzi.
3. Świadome i aktywne uczestnictwo w życiu wspólnoty lokalnej, w zachowaniu i pomnażaniu dziedzictwa kulturowego.

Gimnazjum

Cele edukacyjne

1. Rozwijanie wiedzy o kulturze własnego regionu i jej związkach z kulturą narodową.
2. Kontakt ze środowiskiem lokalnym w celu wytworzenia bliskich więzi i zrozumienia różnorodnych przynależności człowieka.
3. Ugruntowanie poczucia tożsamości narodowej przez rozwój tożsamości regionalnej.
4. Rozwijanie wiedzy o historii regionu w powiązaniu z tradycjami własnej rodziny.

Zadania szkoły

1. Wprowadzenie w świat tradycji regionu i należących do niej wartości.
2. Wskazywanie przykładów umożliwiających integrację z kulturą regionu.
3. Wspieranie kontaktów z osobami i instytucjami zajmującymi się ochroną i pomnażaniem dziedzictwa kulturowego w regionie.

Treści nauczania

1. Położenie i zróżnicowanie przestrzenne elementów środowiska geograficznego regionu.
2. Rola regionu i jego związki z innymi regionami Polski.
3. Charakterystyka i pochodzenie społeczności regionalnej.
4. Elementy historii regionu i jego najwybitniejsi przedstawiciele.
5. Język regionalny, gwary i nazewnictwo regionalne, miejscowe nazwy, imiona i nazwiska.
6. Elementy dziejów kultury regionalnej, regionalne tradycje, obyczaje i zwyczaje, muzyka.
7. Główne zabytki przyrody i architektury w regionie.
8. Historia i tradycja własnej rodziny na tle historii i tradycji regionu.

Osiągnięcia

1. Odnajdywanie wartości, jaką stanowi wspólnota lokalna i jej kultura w życiu człowieka.
2. Prezentowanie własnego regionu i jego walorów oraz cech wyróżniających.
3. Działanie na rzecz ochrony regionalnego dziedzictwa kulturowego.
4. Udział w lokalnych inicjatywach kulturalnych.
5. Wybrane umiejętności regionalne (tańce, śpiewy).

Liceum

Cele edukacyjne

1. Poznawanie własnego regionu, w tym dziedzictwa kulturowego, jako część Polski i Europy.
2. Pogłębianie więzi ze swoim środowiskiem, regionem, krajem.
3. Kształtowanie tożsamości regionalnej w kontekście wartości narodowych i europejskich.
4. Przygotowanie do dojrzałego życia w strukturach regionalnych, narodowych, państwowych i europejskich.
5. Rozwijanie szacunku wobec innych wspólnot regionalnych, etnicznych i narodowych.

Zadania szkoły

1. Umożliwienie zdobywania wszechstronnej wiedzy o własnym regionie.
2. Stworzenie sytuacji wyzwalających w uczniach twórczość, wzbogacających dorobek dziedzictwa kulturowego.
3. Ułatwienie dostrzegania znaczenia wartości własnego regionu i kraju w życiu osobistym.
4. Przygotowanie i wprowadzenie do roli aktywnego, odpowiedzialnego współgospodarza regionu i kraju oraz uczestnika życia wspólnoty europejskiej.

Treści nauczania

1. Dzieje regionu na tle historii Polski i Europy.
2. Specyfika przyrodnicza, społeczna, ekonomiczna, kulturowa regionu w relacji z innymi regionami Polski i Europy.
3. Przeszłość regionu, jego dziedzictwo kulturowe jako podstawa rozumienia współczesności

regionu.

4. Perspektywy i szanse rozwoju regionu we współpracy krajowej i międzynarodowej.
5. Promocja regionu w kraju i za granicą.

Osiągnięcia

1. Zdobywanie wieloaspektowej wiedzy o regionie, w tym o jego dziedzictwie kulturowym, na tle Polski i Europy.
2. Dostrzeganie znaczenia wartości regionu w życiu osobistym, wspólnotowym i społecznym.
3. Całościowe postrzeganie regionu jako miejsca życia, aktywności i szeroko rozumianej twórczości.
4. Świadomy udział w życiu kulturalnym, społecznym, gospodarczym i politycznym środowiska lokalnego.
5. Pielęgnowanie i pomnażanie regionalnego i narodowego dziedzictwa kulturowego.
6. Umiejętności prezentowania i promowania regionu w kraju i za granicą.
7. Dostrzeganie wartości kultury narodowej i jej różnorodności regionalnej na tle kultur innych wspólnot etnicznych i narodowych.
8. Ukształtowanie postawy solidarności narodowej i otwartości na inne wspólnoty oraz kultury.